

צדדו י"ד קד"ל מס' 17/7

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה ביום ד', י"א בטבת תשט"ו-5.1.55 בשעה 08.30.

- השתתפו :
- פ. מרובם - היו"ר
  - ע. מיכילוב
  - ב. מזניה
  - ד. בר-רב-המי
  - י. בר-יהודה
  - י. בדר
  - ז. ורהפטיג
  - ס. טבה
  - ס. קטיס
  - י. קליבוביג
  - ח. רובין
  - י. שפירא
  - ב. שרון
  - א. תבורי

- בעדרו :
- ע. מסף
  - ס. בגין
  - ס. הלל
  - י. הררי
  - ת. טובי
  - י. כסה
  - ט. לורנץ
  - ע. סימון
  - ר. שרי

- פוזטבים :
- פ. רוזן - שר המשפטים
  - א. ידן - המטבה ליועץ המשפטי
  - ט. צילן - משרד הפנים
  - ה' סילברסטון - היועץ המשפטי למשרד הפנים
  - ה' גרץ - המחלקה למשפטיסטיקה
  - ה' חבנצקי - המרכז לטיכון משרדי
  - ה' קדסי - מתרגם לערבית.

סדר-היום: חוק הבחירות לכנסת, תשט"ו-1954.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר ס. מרובם:

חוק הבחירות לכנסת.

סעיף 25.

היו"ר ס. מרובם:

בסעיף זה התעוררה התוול שאלת הליקוי בו הפסול ברשימת מועמדיה. דובר על כך שאם בין מספר האזרחים היו כאלה שלם היו רשמים לחתום, אבל המספר הכללי היה מספיק, הדבר לא ייחסב לפסול אלא לליקוי שממנו לתקנו.

הוחלט: לקבל את הצעה המוצעת כי אם מספר האזרחים היה מספיק אבל היו בין האזרחים כאלה שלם היו רשמים לחתום, זה ייחסב לליקוי אך לא לפסול.

סעיף 5.

י. בר-יהודה:
אני מציע לחוק את הסעיף. אז יוכל להצביע
כל מי שקיבל מזהירות עד היום הקובע. כגון
נותנים למלא שויתרו על מזהרות ישראלית ורוצים לקבלה, פריבילגיה שאין
נותנים לאחרים. אינני מציע להסיל עליהם עונש, אבל גם פריבילגיה אין
לתת להם. אין פה גם כל הגבלה בתאריך.

א. ידין:
הכרונה היתה שרואים אותו כמזרח ישראל ביום
הקובע.

ד. בר-רב-המי:
פה נותנים פריבילגיה פיוחדת למלא שבקשתם
להתמזרח לא נדחתה, אם כי יתכן שיום אחרי כן
יקבלו את התשובה הטלילית. אני חושב שזה פיותר.

ע. איכילוב:
אני מציע נושא זה: "מי שביקש להתמזרח אחרי
שהצהיר לפי סעיף 2, ובקשתו להתמזרח לא נדחתה
עד ה-1 בדצמבר 1954, רואים אותו לענין חוק זה כמזרחי ישראלי".

א. צילן:
הצעת החוק הוצעה בנובמבר. אז היה טעם מאד
לקביעת ה-1 בדצמבר לענין זה.

א. ידין:
היתה לסעיף הזה כרונה פסוויימת. רצו לפנות אל
סוג פסוויים של אנשים. הצעת הממשלה היתה לאפלות
בענין זה, בטור אופן שחוק המזהרות עושה זאת. מאחר שהטעם הכינודי של
הסעיף הזה התבטל אחרי שהתארכים האלה כבר עברו, ואם אין הנועדה רוצה
לחזור לרעיון המקורי שהיה טוב בסעיף זה, אינני רואה טעם להשאירו.

ד. בר-רב-המי:
על-ידי קביעת תאריך שכבר עבר, נשמרים מלא
שהגיסו בקשות להתמזרח שלא בקשר עם זכות
הבחירה. בדרך כלל בקשות כאלה כבר נענו.

היו"ר ס. ארנס:
אם יש בכך הגיון, הרי צריך לחוק את המלים
"אחרי שהצהיר לפי סעיף 2(ג)(2) ולקבוע שני
תאריכים: מי שהגיס בקשה להתמזרח עד ה-31 בדצמבר ובקשתו לא נדחתה על
ה-31 במרץ.

י. בדר:
הסעיף הזה יאפשר לכל מי שהצהיר לפי סעיף 2
של חוק מזהרות להגיס אכסיו בקשה להתמזרח,
לקבל זכות בחירה ולאחר זאת לבטל את בקשתו. זה גם יכול לאפשר למדמיניסטר-
רציה לקבוע מזהרים לצרכי בחירות.

ס. קטיס:
לפי סעיף 5 ניתנת זכות ליחודים שויתרו על
מזהרות להיכלל ברשימת הבחורים. ומה יהיה
גורלם של הערבים הרוצים במזהרות ולא הגיסו בקשות להתמזרחות?

לאחר שחקנו בסעיף 3 את המלה "תושב", על איזה
יסוד יכין סדרד הפנים את רשימות הבחורים?

הוחלט: לקבל את ההצעה לסחוק את הסעיף.

הסתייגות לט. קסיס: להסתייג את הסעיף בתיקון זה: הזכות תהיה לא רק למלא שהצהירו לפי סעיף 2 לחוק המזרחות אלא לכל אלה שהגיע בקטג להתמזרח.

סעיף 3.

למחר שהחלטנו לסחוק את פסקה (3), על ינו להחליט אם מבחנו רוצים להרטיף את התוספת

היו"ר ס. מרוב:

בסעיף 16.

אני מציע לתקן את פסקה (2): "היה מזרח ותושב ישראלי".

ז. ורהפטיג:

הוחלט: לקבל את הצעת ז. ורהפטיג לנסח את פסקה (2) כך: "היה מזרח ותושב ישראלי".

הסתייגות לט. מוגא, י. בר-יהודה וי. שפירא.

אם כך, אני מציע לקבוע באדק פה זה "תושב".

י. בר-יהודה:

מין צורך לקבוע בחוקים טובים הגדרות טובות למלה זו. הדבר מוגדר בפקודת מרשם התושבים.

ס. צילן:

לפי ההגדרה של פקודת מרשם התושבים, תושב כולל גם תייר.

ה' טילברסטון:

אני מציע שיחיה כתוב באיזה שהוא חוק פה זה תושב, ושא-אפסר יהיה לערבב זאת עם תייר

י. בר-יהודה:

וכדומה.

אם נעשה בסיון להגדיר "תושב" - לא נצליח. הפתרון הוא לחזור להגדרה של פקודת מרשם התושבים. הרי מדובר כאן רק לצרכי זכות הבחירה.

ח. רובין:

צריך לתקן את סעיף 8 ולכתוב כי הבחירות

ז. ורהפטיג:

מתקיימות בסריטוריה ישראלית. כן צריך לאכנס בסעיף 16 את פקודת מרשם התושבים. אבל כל פיצוי-הדין יתר על המידה בענין זה יביא לכך שהבחירות לא תהיינה ברורות.

א. ידין:

התוצאה של החלטת הוועדה היום היא ששוב כתוב בחוק פה שהוועדה החליטה לסחוק את סעיף 8, על-ידי

טחיקת פסקה (3).

הניכוח על הגדרת המלה "תושב" התנהל בקטר עם חוק המזרחות, ומז הגיעו להגדרה זו: תושב ישראל הגר בחו"ל רואים אותו לענין חוק זה כתושב כל עוד לא השתקע חו"ל. כל בסיון להגיע להגדרה של תושב בחוק זה יביא לתוצאות דומות. הייתי מציע להשאיר את הקביעה הזו לבירור של בתי-המשפט.

5.1.55

חוק הבחירות לכנסת.

י. ברר:

אני רוצה שאפשר יהיה להצביע רק על-פי תעודת זהות. אם תהיה אפשרות לחשוב תושב על שלט נרשם במרשם התושבים, כלומר, כי אין לו תעודת זהות, יבא שלאנשים כאלה תהיה זכות הצבעה אבל לא יוכלו להצביע למעשה. אי-אפשר לעשות בחוק דבר כזה.

לו היה לנו פנקס אזרחים, לא היה צורך בהגבלה הזאת של תושבות. אבל אני שולל את האפשרות שבחוק בחירות יהיה כתוב כי זכות הבחירה ניתנת לכל האזרחים, אבל רשימת בעלי זכות בחירה תיערך לפי מרשם התושבים. לכן אני מציע שזכות הבחירה תיקבע לפי תושבות, אבל צריכה להיות הגדרה כזאת של תושב אשר מבטיח שרק מי שרשום במרשם התושבים ושיש לו אז שהוא יכול לקבל תעודת זהות, תהיה לו זכות בחירה. פירוש הדבר שתושב לפי חוק זה יהיה כפי שהוא במקודם מרשם התושבים.

י. בר-יהודה:

יותר הגיוני להשאיר את פיסקה (3) כמאשר להשאיר את ההחלטה שנתקבלה. מאחר שנתקבלה הצעתו של חבר הכנסת ורהפטיג, אני מציע להעמיד להצבעה את לא מוטב להחזיר את פיסקה (3).

ז. ורהפטיג:

מוטב שהדבר ייקבע בפיסקה (2) בתור פרינציפ. הפרטים ייקבעו בטעיף 16.

ע. איכילוב:

אני מציע להוסיף סעיף-יקטן במקום אשר בחוק: "מי שהיה רשום במרשם התושבים ביום הקובע לתגובת ערעורים רואים אותו כתושב ישראלי לצורך סעיף קטן (2)".

ז. ורהפטיג:

אני מציע תיקון להצעת חבר הכנסת איכילוב: "ביום שנתיים הסועד להגשת הערעורים".

הוואלס: 1.

לדחות את הצעת י. בר-יהודה האוסרת כי מאחר שנתקבלה הצעת ז. ורהפטיג בפיסקה (2), יש להחזיר את פיסקה (3).

הסתייבות לי. בר-יהודה, ס. אונז, י. ספירא.

2.

לקבל את הצעת ע. איכילוב האוסרת להוסיף במקום אחר בחוק: "מי שהיה רשום במרשם התושבים ביום האחרון להגשת ערעורים רואים אותו כתושב ישראלי לצורך סעיף-יקטן 3(2)".

סעיף 8.

היו"ר ס. אונז:

חבר הכנסת ורהפטיג הציע לקבוע כי הבחירות תהיינה סבוצעות רק בסריטוריה ישראלית.

ד. בר-רב-האמי:

אני רוצה לעורר בקשר עם זה את שאלת היסטוריה, הסופיעים ברשימת הבחורים, אך במקרה שהם נמצאים בארץ אין להם אפשרות לבחור.

ס. סנה:

אני מציע שתהיה זכות בחירה ליסמאים על אניות.

י. ספירא:

אם קובעים כי הבחירות יתקיימו רק בטמט ישראלית, אין אופרים דבר לגבי אניות. אם רוצים להוציא את האניות סכלל זה, צריך לכתוב זאת. לגופו של דבר אין סיבה שמלחים על אניות לא יתלו להצביע. אין לסלול מהם זכות זו שהיא זכות קונסטטיוציונית.

5.1.55

חוק הבחירות לכנסת.

י. בדר:

החוק צריך לקבוע היכן אפשר לממש את הזכות הזאת. כל האגדה שאנשי ישראלית היא טריטוריה ישראלית אינה נכונה. לצורך דברים מסויימים אנו ישראלית במצב מסויים נחשבת לטריטוריה ישראלית. האנשים מוכרחים להיות, לפיכך, בית הפתוח ולא בבית סגור. עלינו לקחת בחשבון כי באנשים נמצא גם האזרחות שלם גם הנוסעים, והנוסעים יכולים להיות עולים הבאים מרחוק וייתאזרו במרץ, או אזרחים העוזבים את המרץ, יורדים.

אנו מעוניינים בכך שתוצאות הבחירות תהיינה ברורות בהקדם האפשרי. על-ידי קביעת זכות הבחירה לכלה שנמצאים על אנשים ישראליות; אנחנו דוחים את קביעת תוצאות הבחירות לזמן בלתי קבוע מראש. זה יכול להיות שבועות ואפילו חדשים. כי אין מספיק זמן לטפח את החומר.

בבחירות צריך להשיג סדר מסויים. קשה מאוד להבטיח זאת באנשים. אנשים רואים כל קושי להבטיח זאת באנשים. זה נכלל במידות של הצבעה. נשאלת רק הבעיה של 200-300 מלחים, מפני שאנשים חושבים שהבעיה בוגעת רק למלחים ולא לאנשים שנוסעים באניה. ואנשים חושבים שיעילות ביצוע הבחירות דורשת ליותר על הדרישות האלה.

י. ספיר:

לפי החוק הישראלי, שהוא חוק אנגלי, אנו ישראלית היא טריטוריה ישראלית לכל דבר, בין אם היא נמצאת בית הפתוח ובין אם היא נמצאת בבית סגור. ואנשים חושבים שפשוט להעלים עין מכך שישנם כיום אזרחים טובים מאוד של מדינת ישראל הנמצאים בתפקידים טובים בחו"ל, שיש להם זכות בחירה. רק בגלל הנוחות שלנו אין אנחנו מאפשרים להם לבחור. אנשים יודעים כדוע אי-אפשר לסטור תפקיד של ועדת קלפי לקונטרול או לרב-חובל. הרי אין חשש שזה ישפיע על תוצאות הבחירות.

אנו מציע להכניס סעיף האומר במפורש כי ההצבעה תהיה רק בטריטוריה ישראלית. אנשים רואים כל יסוד חוקי לשלול את זכות ההצבעה, לפיכך, מאסירים היושבים בבתי-הסוהר. עלינו לדעת שאנחנו מקפידים את זכותם. אנשים יכולים להסלים עם כך בתוך הוראת שעה, אבל לא בתוך כלל. אין לכתוב בחוק כי מי שהוא מלח באניה ישראלית או קונטרול של ישראל במקום אחר, אין לו זכות בחירה.

ב. אזוביה:

את תכתוב שיש לאלה זכות בחירה, מה תעשה אם הם ידרשו לממש אותה?

ח. רובין:

אנו מתנגד לסתן זכויות כלליות, אנו מעוניינים בניתוח לביצוע. את נכתוב שהזכות קיימת, אנו חוששים שיש מספר בבית-סוהר ישראלית יפנה בג"צ, הוא יכול להכריח לפתוח תחנת קלפי בבית-הסוהר.

י. ספיר:

אבל ישנו סעיף 69.

ח. רובין:

לענין האנשים. איש מאתנו אינו יכול לשלול באופן עקרוני את הזכות של מלחים ונוסעים באנשים להצביע. אבל קשה לדון על כיוון הזכות הזאת כשמיין פרטים. אם תובא הצעה עם המידות הקונקרטיים של קיום הבחירות באנשים, אהיה מוכן לתמוך בה.

ז. ורהפטיג:

דוק לנו אין זה ראוי לקבוע את העיקרון של זכות בחירה לאלה שאינם נמצאים בישראל. יש לנו עשרות אלפי אזרחים בחו"ל, ולא כולם בתפקיד, כי חלק ניכר מהם יורדים. אנשים מסכים שצריך להבטיח זאת בפרינציפ. אבל אנשים מציע לקבוע בחוק כי ביצוע הדבר ייעשה רק בטריטוריה ישראלית.

הוחלט: 1. לקבל את הצעת ז. ורהפטיג האומרת להכביש
בסעיף 8 סעיף-קטן האוסר כי ההצבעה תיעשה
רק בטריטוריה ישראלית.

2. לדחות את הצעת חבר הכנסת סנה האומרת לאו"ף:
"טריטוריה ישראלית כוללת ארצות ישראליות".

הזכות להסתייג ספורה לט. סנה.

סעיף 17.

היו"ר ט. אורבא:
היתה בקשה לחזור על ההצבעה בסעיף זה.
גם בהצעת המטנה התעוררה אתכול השאלה
והיתה הצעה לספור לוועדת הבחירות המרכזית את קביעת האופן וזמני
הצגת הרשימות בימי שבת, ראשון ושישי, בהתאם לדמות הסונות. הכוונה
היתה לאפשר הצגת רשימות הבוחרים בסוצאי שבת, וכן לאפשר התחשבות
בעדות הנוצרית והמוסלמית.

ז. ורהפטיג:
אני מציע להוסיף: "פרט לשבת וחגים". אינני
מציע להוסיף את ימי ראשון ושישי, מפני
שיס דברית שבהם יש הבדל בין הדתות הסונות. הנוצרים והמוסלמים נוטעים
וכותבים בימי שישי וראשון.

ברצוני להזכיר את ישעיהו פרק נ"ח (קריאת
הפטוקים) אשר הוא מקור כל האיסור לעבודה בשבת, גם אם אינה קטורה
בכתיבה. יהודי דתי לא יגש לקלפי בשבת כדי לבדוק אם סמו מפיע ברשימה.

א. ירינ:
יש לכך עוד תשעה ימים.

ז. ורהפטיג:
אינני רוצה שתהיה אפליה לגבי הבוחר הדתי.
אינני רוצה לקצר את התקופה הנתונה לו.

הצגת הרשימות בשבת היא התקפה על מלה הרוצים
לספור על מנוחת השבת. אם מוסיים במים לבדוק אם שם נמצא ברשימה, הם
על-פי-רוב צריכים גם לרשום זאת לעצמם. שבת הוא יום המנוחה של סדינת
ישראל. סטרדי המסללה צריכים להיות סגורים בו, וועדות הקלפי הן סטרד
מסלתי.
בנוגע לפסרה שהוצעה בוועדת המטנה. הבחירות
יתקיימו בקיץ. כמעט ואין בסוצאי-שבת כתי לפתוח את הקלפי. בגלל טעה
אחת לא כדאי הדבר. אם השבת נגמרת בשעה 9, האם כדאי לפתוח זאת ט-9
עד 10?

היו"ר ט. אורבא:
הכוונה היא לפתוח זאת בסוצאי שבת, במקרה
סועדת הבחירות המרכזית תמצא לנכון ולרצוני,
ואפשר לפתוח את תחנת הקלפי ט-8 עד 11 בסוצאי שבת.

אם תבוא דרישה מצד העדה המוסלמית והנוצרית
לנהוג בצורה דומה לגבי ימי שישי וראשון, הכוונה היא לאפשר לוועדת
הבחירות המרכזית לעשות זאת.

ט. סנה:
אני מציע לכתוב כי השעות שפכניטת השבת ועד
צאתה אינן כלולות בחשבון זה.

ל. בר-יהודה:

אני בפירוט התכוונתי לכך שתחנות
תהיינה פתוחות בשבת, ושיספרו כל הכללים
כדי שלא לפגוע ברגש הדתי, כלומר, שהפקידים לא יכתבו וכו'. אני יודע
כי הסוטר שומר על מוסדות הממשלה גם בשבת, והדבר בסדר מבחינתם של
אנשי הדת. אותו שומר יוכל לספור גם על תחנות הצגת רשימות הבחירות.
ישנם פועלים רבים אשר סלבו יהם השבת מין להם מפטרות לבוא לבדוק את
הרשימה ביום אחד.

ז. טפילין:

חבר הכנסת ורהפטיג אומר לנו תמיד כי בעניני
דת לא מנחנו מוסמכים לקבוע. והנה הוא קובע
סה מותר וסה אסור לנוצרים ולמוסלמים. לשמיר להם לקבוע זאת. ההצעה היא
לאפשר לוועדת הבחירות המרכזית לקבוע זאת. בימי המנוחה תהיינה תחנות
ההצגה סגורות, בין שזה יום שישי, שבת או ראשון.

הוחלט:

לקבל את ההצעה לעשות רוויזיה של החלטת
הוועדה בשאלה זו.

ע. איכילוב:

הצעתי היא: "מספר השעות בימים שישי, שבת
וראשון ייקבעו על-ידי ועדת הבחירות המרכזית
לפי הערכים הדתיים".

הוחלט:

לקבל את הצעת ע. איכילוב האוסרת להוסיף:
"מספר השעות בימים שישי, שבת וראשון ייקבעו
על-ידי ועדת הבחירות המרכזית לפי הערכים
הדתיים".

הסתייגות לי. בר-יהודה וח. רובין: בעד הנוסח
המקורי.

סעיף 4.

א. ידיו:

בטארה פתוחה השאלה האם גם לגבי הבחור
יידרש התנאי של רישום בטרנס התושבים.

י. בר-יהודה:

אני מציע לסחוק את פסקה (3). אם זה לא
יקבל, כי אז אני מציע שהתאריך לא יהיה
סנקבע להגשת ערעורים לבתי-המשפט.
ה-31 בדצמבר כי אם תאריך

חזר"ר ס. ארנא:

היתה גם הצעה להתאים זאת לפה שנתקבל בסעיף 3.

ע. איכילוב:

אני מציע לדחות זאת לישיבה הבאה ולסקול זאת.
זוהי בקודה עקרונית.

היו"ר ס. ארנא:

אינני יכול לדחות שום דבר לטבוע הבא.

הוחלט:

1. לדחות את ההצעה להתאים את סעיף 4 לסעיף 3
בענין הרישום בטרנס התושבים.

הסתייגות לע. איכילוב.

2. לקבל את ההצעה לסחוק את פסקה (3), מבלי

ע. איכילוב:

אני מודה על התנהגותו זו של היו"ר.

י. בר-יהודה:

אני מבקש לרשום המייגות להצעת לקבוע את הגיל בסעיף זה, מסקום 21 - 18.

המתייגות לי. בר-יהודה: לקבוע את הגיל ל-18 במסקום 21.

היו"ר פ. ארנון:

בישיבה קודמת התעוררה שאלה של המפסח ת להכין רשימות בוחרים מלפא-ביתיות לישוב שלם במקרה שהישוב כולל יותר משיזור קלפי אחד. היתה הצעה לערוך שתי רשימות נפרדות, האחת - לכל קלפי, והאחרת, רשימה מלפא-ביתית כוללת. הצעה שניה היתה לערוך רשימה כוללת ולציין על-יד כל שם את מספר הקלפי.

ה' גרץ:

במסגרת הזמן שנקבע לנו לפירטום רשימות הבורחים, עד ה-14 באפריל, אין מנחנו יכולים לפרטם שתי רשימות, האחת לכל קלפי והשניה לפי מלפא-בית לכל הישוב. יש אפשרות לפרטם רשימות רק לפי מלף-בית, ורק אח"כ לפרטם את הרשימה לפי הקלפיות. אבל דבר זה מסוכן מבחינת הבורחים, כי במקרה של שיבוש בחלוקה לקלפיות, הבורח לא ידע על כך. דבר אחר שאפשר לעשות הוא לפרטם את רשימות המלף-בית לכל ישוב לאחר הצגת רשימות הקלפי. הדבר לא יתן הרבה למזרחיים. הוא יתן משהו למפלגות, אשר בדרך כלל עובדות לפי סדר של מלף-בית. ומכאן, זה מותנה בכך שטרם הפנים יקציב את התקציב הדרוש לכך.

ס. צילון:

כמה זה צריך לעלות?

ה' גרץ:

25,000 ל"י.

ח. רובין:

תשובת ה' גרץ אינה מספקת אותי. ברור כי רשימה כוללת במקום רשימות קלפי זה יותר גרוע. צריכות להיות שתי רשימות.

ה' גרץ:

הרי מנחנו שולחים את כרטיסי הבורח לבורח לביתו.

ה' חבטסקי:

אם רוצים לפתור את הבעיה בצורה מדימלית, צריך להציע שתהיה רשימה מלפא-ביתית כללית, כי התנועה יכולה להיות לא רק מן העיר אלא גם מעיר לעיר. ברור כי במקרה שהכרטיס אינו במסר לבעליו, הוא חוזר אלינו, ואז נוכל למפל בו.

י. בר-יהודה:

אינני מקבל שמי-אפשר לעשות זאת. דאינו זאת בבחירות הקודמות. השאלה היא אם תועלת שבדבר עד כדי כך גדולה שכדאי להוציא עוד 25 מלף ל"י. לי ברור שהסכום הזה יתבזבז ממש, אם לא בעשה זאת, כי הסידור הזה שאפשר הקטנת מספר הפניות בבקשות תיקונים, וצדיון פדויק של התיקון הדרוש במקרה של פניה. החסכון יכסה את ההוצאה הזאת.

ע. איכילוב:

אינני מקבל את ההסבר של אנשי משרד הרישום. אני תופך בדרישה שתהיינה שתי רשימות. לא צריך לחכות בענין זה עד לגמר הדפסת רשימות הקלפי. אפשר לעשות זאת תוך כדי הדפסת הרשימות של הקלפיות.

י. ספירא:

או שטופכיה או שאין שטופכיה על מה שאוסר
טופחה. כך גרץ הציג לנו פטרה אשר נרמית
כפותרת בסידה פטרייטת את האלה. אם מקבלים את הפטרה הזאת לגבי
הבחירות לכנסת השלישית, זה אוסר על בחירות שיתקיימו אחר-כך כבר אפשר
יהיה לעשות זאת. זאת תהיה גם מינדיקציה למסד הפנים, והוא יקח זאת
בחשבון לגבי בחירות שיתקיימו אחרי הבחירות האלו.

אני מציע להזמין לישיבה הבאה את שר הפנים
ולקבל ממנו. התחייבות של הממשלה כי המכוונות לא יועסקו בשום עבודה
דחופה אחרת עד לגמר העבודה הקטורה בבחירות. אם לא תהיה התחייבות כזאת,
אציע לוועדה לעשות רוויזיה של כל ההחלטות על לוח הזמנים.

ב. טרון:

שאלתי את שר גרץ ובאמר לי שבמיוחד קטן מאוד
אפשר לערוך רשימה שניה לפי מספרי תעודות

הזהות.

י. בר-יהודה:

כרשימות כאלה אם יש שגיאה, אי-אפשר לפצות
זאת.

ה' גרץ:

לו היו לנו יותר מכוונות, אפשר היה לעשות זאת.
לגבי הבחירות האלו זה בלתי אפשרי. אני גם
חושב שאין בזה צורך. אנשים לא ילכו לבדוק זאת. לא עשו זאת בעבר ולא
יעשו זאת בעתיד. ביחוד כאשר מבחנו שולחים לאנשים את כרטיסי הכוון
לביתם. את סלמכת הבדיקה עושות המפלגות.

י. בר-יהודה:

אחרי הודעה כזאת יהיה זה מצחיק לעמוד על
ההצעה ולבקש להעמידה להצבעה. אבל אני חושש
מאוד כי עמדת המוסחים בענין שבו אני המוסחה, אם דרוש או לא דרוש
דבר כזה, קובעת את עמדתם לגבי הדבר שבו הם מוסחים: אם זה אפשרי.

היו"ר מ. אונג:

עלינו להחליט אם הרשימה הנוספת תהיה לפי
מספרי הזיהוי או לפי מלך-בית.

הנחלט:

נוסף לרשימות הנוחרים לפי קלפיות תהיה
רשימה נוספת, לפי מלך-בית.

היו"ר מ. אונג:

האם אפשר להבטיח זאת עד ה-29 לכאן, כלומר,
עד היום ה-58 לפני הבחירות?

ה' חבנשקי:

אני מבקש שהות עד יום ב', כדי לתת תשובה.

י. בר-יהודה:

אני מבקש להפסיק את הישיבה. אינני יכול
להסכים לנוהל כזה של ניהול ישיבת בוועדה
בזמן שמתקיימת ישיבת הכנסת.

י. ספירא:

אני מתכוון להציע, והייתי רוצה לטווע חוזת
דעת של מוסחים בענין זה, שתוטבי הארץ שאינם
אזרחים ורשמים להתאזרח לפי החוק, אם יגישו בקשה להתאזרחות
עד לתאריך סטויים, עצם הגשת הבקשה תזכה אותם בזכות בחירה. הכוונה היא
לתושבי הארץ שחוק השבות אינו חל עליהם.

התיקון השני שבבקש לדון עליו בישיבה הבאה של
הוועדה הוא תקון סעיף 38: במקום 1% - 2% לחסימה.

י. שפירא: בנוגע לדרישתו להזמין את שר הפנים, הייתי
רוצה להסתפק בכך שיטלח הודעה בענין הסמסלה
שתהיה בה התחייבות כי לא יעסיקו את הסכונות כל עוד לא יבטחו עניני
הבחירות.

הוחלט: לקבל את הצעת י. שפירא לפנות לשר הפנים
ולבקש ממנו התחייבות בענין הסמסלה כי
הסכונות לא יועסקו בטוה דבר אחר כל עוד
לא יבטחו עניני הבחירות.

ה. רובין: ההצעה של 2% חסימה היא נושא חדש בחוק זה.
אם ההצעה תאוטר על-ידי ועדת הכנסת, מציע
שורה של תיקונים נוספים, כי אין לי ספק שזה נושא חדש.

פ. סנה: הערתו של חבר הכנסת רובין צודקת. זה נושא
חדש. אבל אם בתוך הוועדה אין התנגדות לכך
שהנושא החדש הזה ייכלל בדיון, אנחנו יכולים להסתפק בהודעה שאנחנו
כוללים זאת בהסכמת הוועדה. אינני חושב שתהיה התנגדות לכך שהדבר הזה
ייכלל בחוק.

ה. רובין: היות ואין לי ענין לעכב את החוק, אבל אין
לי ספק שזה נושא חדש, הרי אם תהיה הסכמה
מצד כולם שהנושא הוא חדש, אפשר יהיה לדון ב' סתוך הסכמה כללית, מבלי
שזה יסמס. נקדים לגבי דבר אחר.

י. שפירא: אם דעת כל חברי הוועדה תהיה כזו על חבר
הכנסת רובין, אין לי כל ענין להתדיין על
השאלה אם זה נושא חדש או לא, ואין זה איכפת לי. בלבד שזה לא יעכב את
הדיון.

היו"ר פ. אונג: נקבע את ישיבתנו הבאה ליום ב' בשעה 11.00.

י. שפירא: אני מציע ליו"ר לבוא בדברים עם יו"ר הכנסת
על-סנת לאפשר לקיים עוד ישיבה של הוועדה
בטקום ישיבת מליאת הכנסת.

הישיבה נועלה בשעה 11.45.